

20/2020

Év

2020

Védett tulajdonság:

Egészségi állapot

Fogyatékoság

Diszkrimináció területe

Szociális biztonság

Diszkrimináció típusa

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Befejezőmód

Jogsértést megállapító döntés

A kérelmező sérelmezte, hogy az általa kiválasztott idősek otthona fogyatékosága, illetve vélt egészségi állapota (vakságát okozó 30 évvel korábbi öngyilkossági kísérletére alapított, vélt pszichiátriai betegsége) miatt utasította el elhelyezése iránti kérelmét. Előadta, hogy már az előzetes telefonos érdeklődés során közölte az intézmény ügyvezetőjével, hogy vak, önmagát ellátni képes rokkantnyugdíjasként keres magának idős éveire új otthonot, az ügyvezető pedig arról tájékoztatta, hogy fogyatékosága nem jelent akadályt. Az intézmény személyes megtekintésekor a kérelmező beszélt korábbi öngyilkossági kísérletéről. A második látogatásakor az idősek otthonának intézményvezetője megtagadta a korábban a kérelmező számára átadott, az intézményi jelentkezéshez szükséges, már kitöltött jelentkezési lap átvételét és más intézményt ajánlott a kérelmezőnek. A kérelmezőt az idősek otthonának fenntartója arról tájékoztatta, hogy elhelyezése iránti kérelmét a látási fogyatékoságát okozó öngyilkossági kísérletre tekintettel *a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvénynek (a továbbiakban: Szocvtv.) a pszichiátriai betegek pszichiátriai intézetben történő elhelyezéséről rendelkező 68. § (3) bekezdése alapján elutasítja.*

A hatóság eljárás alá vonta az idősek otthonát fenntartó szociálisellátó nonprofit gazdasági társaságot (a továbbiakban: 1. rendű eljárás alá vont), mely felhívásra az 1. rendű eljárás alá vonttal együtt tett nyilatkozatot az idősek otthonával egy épületben működő nyugdíjsházát fenntartó gazdasági társaság ügyvezetője. Előadták, hogy a kérelmező megkereste intézeteiket, azonban megfelelő tájékoztatás mellett sem tisztázta, hogy az idősek otthonába vagy a nyugdíjsházába kéri a felvételét, ügyintézőjük csupán a kérelmező egészségi állapotára tekintettel javasolt más intézetet a kérelmezőnek, azon kívül más érdemi döntést nem hozott és nem is hozhatott. Arra hivatkoztak, hogy bár a levélben előterjesztett kérelmében a kérelmező nyugdíjsházi elhelyezését kéri, korábbi előadásaiból joggal hihették, hogy az idősek otthonába jelentkezett, s annak elutasítására kizárólag a kérelmező öngyilkossági kísérlete miatt került sor a Szocvtv.-nek megfelelően. Nyilatkozatukban ismertették a két ellátási forma közötti különbséget, csatolták az idősek otthonába a 2019-ben felvett és elutasított személyek anonimizált listáját, esetleges fogyatékoságuk, illetőleg az elutasítás indokának feltüntetésével. Mindemellett közösen tettek egyezségi ajánlatot a kérelmező számára, miszerint a kérelmezőt bármelyik intézetükbe befogadják, amennyiben szakorvosi igazolást mellékel kérelméhez, amely szerint semmiféle pszichiátriai gondozásra nem szorul, fegyverhasználatról nem kell tartani, sem önmagára, sem másra nem veszélyes.

A kérelmező a részére megküldött egyezségi ajánlatot nem fogadta el és kérte a nyugdíjsházát fenntartó gazdasági társaság eljárás alá vonását is. Álláspontja szerint egyértelműen kommunikálta, hogy nyugdíjsházi elhelyezést kér, önellátó életmódjának az felel meg, s a kapott formanyomtatvány is a nyugdíjsházi ellátásra vonatkozott. Előadta, hogy csupán a közös nyilatkozatból derült ki számára, hogy a nyugdíjsházát nem az 1. rendű eljárás alá vont, hanem egy másik gazdasági társaság tartja fenn. A kérelmező mellékelte a *nyugdíjsházi* jelentkezéshez kitöltött formanyomtatványt, és egyéb iratokat is.

Nyilatkozatában kiemelte, hogy a jelentkezéshez szükséges dokumentáció tartalmazza a háziorvosa azon nyilatkozatát, miszerint pszichiátriai betegségben nem szenved, így az eljárás alá vontak már a második személyes látogatása alkalmával meggyőződhetnek volna erről, amennyiben átnézik a jelentkezési kérelmét. Álláspontja szerint mindkét társaság megsértette vele szemben az egyenlő bánásmód követelményét.

A hatóság a fentiek alapján eljárás alá vonta a nyugdíjsházat üzemeltető gazdasági társaságot (a továbbiakban: 2. rendű eljárás alá vont) is, amely azzal védekezett, hogy a kérelmezővel nem került kapcsolatba, a kérelmező a nyugdíjsházhoz jelentkezési lapot nem nyújtott be, így elutasítás és diszkrimináció sem érte részéről. Előadta, hogy az idősek otthonának intézményvezetője – aki semmilyen munkavégzésre irányuló jogviszonyban nem áll a nyugdíjsházzal – nyugdíjsházat nem mutathatja be, a szerződéses feltételekről nem tárgyalhat, arra ő vagy az 1. rendű eljárás alá vont ügyvezetője, aki egyben ügyvezető- és tulajdonostársa – jogosultak.

Az 1. rendű eljárás alá vont a nyugdíjsházat fenntartó gazdasági társaság eljárás alá vonását követően tett nyilatkozatában ismertette intézményük pszichiáterének szakvéleményét a kérelmező kórtörténetével kapcsolatban, és hangsúlyozta, hogy a kérelmező az idősek otthona részére jelentkezési lapot nem adott be, a 2019. augusztusi levelében kórelőzményét nem tüntette fel, annak ellenére, hogy szóban erről már tájékoztatta őket, ezért intézményüktől elutasító választ kapott.

A hatóság a kérelmet alaposnak találta, arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező jogviszonyba került mindkét eljárás alá vonttal, s mindkettő részéről sérelem érte. Az ügyvezető, akinél a kérelmező tájékozódott, a cégszolgálatok szerint mind az 1. rendű eljárás alá vontnál, mind a 2. rendű eljárás alá vontnál tulajdonos és ügyvezető tisztséget tölt be, jogosult tehát mindkét ellátási formáról tájékoztatni, az – egy épületben, annak egy-egy szárnyában működő – intézményeket bemutatni, szerződési feltételekről tárgyalni és a jelentkezési kérelmekről dönten. Az eljárás alá vontak szolgáltatásaikról közös honlapot működtetnek, melynek alapján az 1. rendű eljárás alá vont fenntartásában a Szocvtv. hatálya alá tartozó – tartós bentlakásos, meghatározott mértékű napi ápolási-gondozási szükséglettel rendelkezők számára – idősothoni, illetve az idősek gondozását átmenetileg ellátó gondozóházi szolgáltatást, a 2. rendű eljárás alá vont fenntartásában piaci alapon működő, a Szocvtv. 3. § (8) bekezdése alapján a törvény hatálya alá nem tartozó nyugdíjsházi szolgáltatást lehet igénybe venni. Megállapítható volt, hogy a kérelmező egyértelműen nyugdíjsházi elhelyezését kérte, ahhoz szükséges formanyomtatványt kapott és töltött ki, s levelében is azt kérte. A hatóság életszerűnek tartotta, hogy az intézményi ellátást kérő nyugdíjas korúak nem fordítanak figyelmet arra, hogy mely ellátást, milyen formában, mely Kft. biztosítja, főként, ha mindkét szolgáltatást ugyanazon épületben nyújtják. A hatóság e tekintetben figyelembe vette azt is, hogy jelen esetben maguk az eljárás alá vontak sem fordítottak erre kellő figyelmet, amikor a kitöltött kérelem átvételét a kérelmező második személyes látogatása során az 1. rendű eljárás alá vont intézményvezetője megtagadta, illetve a levélben előadott nyugdíjsházi kérelmet az 1. rendű eljárás alá vont további vizsgálódás nélkül idősothoni jelentkezésnek tekintette és a Szocvtv. alapján elutasította.

A hatóság arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező intézeti elhelyezése iránti kérelme, tájékozódása, intézményi látogatása akadály nélkül zajlott mindaddig, amíg fény nem derült látásvesztésének okára. A hatóságban az a meggyőződés alakult ki, hogy ennek hatására változott meg a kérelmező befogadásának megítélése, annak oka tehát nem a kérelmező fogyatékosága volt. A hatóság álláspontja szerint a kérelmező fogyatékosága és a hátrány közötti okozati összefüggés nem áll fenn.

A kérelmező öngyilkossági kísérletére alapított, vélt pszichiátriai betegségével kapcsolatban a hatóság arra a meggyőződésre jutott, hogy azt kórelőzményként valóban fel kell tüntetni mind az idősothoni, mind a nyugdíjasházi jelentkezési lap részét képező orvosi igazolásban, önmagában azonban az, hogy valakinek ilyen esemény szerepel a kórelőzményében, nem jelenti azt, hogy krónikus pszichiátriai beteg lenne, és nem kizáró tényező az intézeti befogadás tekintetében sem. Ilyen előírást a Szocvtv., az Eütv., és az SZCSM rendelet sem tartalmaz, amelyet egyébként az eljárás alá vontak által tett közös egyezségi ajánlat is alátámaszt. A hatóság azt állapította meg, hogy az 1. rendű eljárás alá vont nem tényleges orvosi vizsgálat alapján meghozott szakvélemény alapján, hanem a kérelmező feltételezett egészségi állapota alapján döntött a kérelem elutasításáról. Amennyiben a kérelmezőtől a második látogatásakor átadni kívánt, kitöltött kérelmet átvette volna, akkor a döntéséhez figyelembe vehette volna az abban foglalt orvosi igazolást, továbbá kiderült volna az is, hogy a nyugdíjasházi kérelemre nem a Szocvtv. rendelkezéseit kell alkalmazni, s döntést az 1. rendű eljárás alá vont ügyvezetője nem ebbéli, hanem a nyugdíjasházat fenntartó 2. rendű eljárás alá vont képviselőjében eljárva hozhatott volna.

A fentiek alapján a hatóság azt állapította meg, hogy a kérelmező vélt egészségi állapota és a kérelem átvételének megtagadása, illetve kérelmének elutasítása között az okozati összefüggés fennállt.

Fentiekre tekintettel a hatóság a kérelmező kérelmének helyt adott, és megállapította, hogy az eljárás alá vontak vele szemben vélt egészségi állapota miatt megsértették az egyenlő bánásmód követelményét, amely közvetlen hátrányos megkülönböztetés formájában valósult meg.

A jogkövetkezmények megállapítása, a többes szankció kiszabása során a hatóság mérlegelte az eset összes körülményeit, a jogsértés súlyát, azt, hogy az eljárás alá vontakkal szemben korábban nem hozott elmarasztaló döntést, az eljárás alá vontak vagyoni helyzetét, a sérelemmel érintett személy számát. Mindezekre tekintettel a hatóság az eljárás alá vontaknak megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását, és a jövőbeni hasonló jogsértések megelőzése érdekében elrendelte a hatóság *egyenlobanasmod.hu* és az eljárás vontak által közösen üzemeltetett honlapon a jogsértést megállapító végleges határozatának 30 napra történő nyilvános közzétételét.